

En levende erindring

Formand for Grundtvigsk Forum, Kirsten Andersen, ser tilbage på et initiativrigt år i foreningen, hvor nye samarbejder er opstået

TEKST: KIRSTEN M. ANDERSEN, LEKTOR VED UC SYD OG FORMAND FOR GRUNDTVIGSK FORUM

Samarbejde og netværk kendetegner kredsene og Vartovs aktiviteter. Et besøg på den nye hjemmeside, grundtvig.dk, vores portal på nettet et års tid, viser det tydeligt. Kredsenes samarbejder om arrangementer, og det gør

Vartov også. Styrelsens medlemmer repræsenterer Grundtvigsk Forum i en række bestyrelser og repræsentantskaber. Vi bliver inviteret til årsmøder, ligesom vi har gæster til vores årsmøde. Det er meget værdifuldt at knytte bånd og tage initiativer sammen med andre. Sekretariatet og Grundtvig-Akademiet har i 2019 stået for gennemførelse af projekter, som søger at nå bredt ud. Hvis det skal lykkes, må flere have ejerskab, og samarbejde er derfor en forudsætning.

Kort tid efter sidste årsmøde lykkedes det Grundtvigsk Forum og Dansk Forfatterforening i samarbejde med Spil Dansk at få en stor donation fra Norda Fonden til projektet: 'Alsang'. Projektet er i fuld gang og markerer 75-året for befrielsen i 1945 med fællessang i 2020. Tekstkonkurrencen er vundet af digteren Anne Vad med sangen "Frihedens lysdøgn". Komponisten af melodien er endnu ikke fundet i skrivende stund, men konkurrencen er afsluttet. Landets 98 kommuner indgår i projektet. Der er komponeret en melodi af musiker og sangskriver Simon Kvamm, som skoleelever kan digte på. Grundtvig-Akademiet laver materialer til skolens undervisning om krigen, befrielsen og betydningen af frihed. På hjemmesiden Alsang.dk kan man hente oplysning og tilmelde arrangementer. Projektet kulminerer i begyndelsen af maj.

I forbindelse med valget til Europa-Parlamentet udgav Grundtvigsk Forum i samarbejde med Europabevægelsen samtalekortene "EU – hvor skal vi hen?" På grund af støtte fra Europa-Nævnet er kortene gratis og trykt i et oplag af 5000. Kortene er blevet brugt på skoler i undervisningen, til debatter og nåede endda helt til parlamentsmedlemmerne i Bruxelles. Næste års samtalekort skal handle om klima og FN's verdensmål.

OPLÆG TIL SAMTALER OM GUDSTJENESTEN

Da biskopperne udgav hæfter med det formål at formidle arbejdet fra tre teologiske udvalg om gudstjeneste, dåb og nadver, fik kirkepolitisk udvalg den ide, at vi skulle tilbyde dem at formulere samtalekort til brug i menighederne. Biskopperne fandt ideen god. Akademileder Ingrid Ank styrede processen, kirkeudvalget hentede know-how fra Kultur- og Samfundspolitisk Udvalg, og under kirkedagene i Herning: De himmelske dage, ved Kristi Himmelfart, var der også fart i Vartovs medarbejdere. I de sene aftentimer blev kortene formuleret. Under folkekirkemødet i Herning præsenterede vi idéen for Menighedsrådsforeningen, der var hurtige til at behandle forslaget og indgik i et samarbejde. Kortene blev sendt ud med Menighedsrådenes Blad i september i 17.000 eksemplarer. Nu er det bare for Grundtvigsk Forum-kredsen at bruge kortene, fx gå sammen med lokale menighedsråd og fordybe sig i samtaler om gudstjenestens og ritualernes betydning.

Dansk Kirke i Sydslesvig har ønsket at få inspiration fra Grundtvigsk Forum til at lave samtalekort i

Kø ved lagkagen i forbindelse med fejringen af Grundtvigs fødselsdag

forbindelse med markeringen af genforeningen næste år. Afstemningen i 1920 flyttede grænsen syd på fra Kongeåen og delte det gamle Hertugdømme Slesvig-Holsten, så den nye grænse efter afstemningen delte området efter sprog og sindelag. Den gode historie om fredelig sameksistens i grænselandet rummer erfaringer og smertelige livshistorier, der har bud til tidens svære og vigtige politiske debatter om grænser, nationalitet og mindretal. Arrangementer er samlet og kan tilmeldes på hjemmesiden genforeningen2020.dk. I 2020 planlægger vi at holde Grundtvigsk Forums årsmøde syd for grænsen.

LIVETS GANG I VARTOV

Det er sigende for livets gang i Vartov, at der både er de tilbagevendende og velbesøgte arrangementer i sæsonkalenderen og helt nye tiltag. Tilbagevendende er fyraftenssang, de korte morgenforedrag i Københavns Forsamlingshus, Mandsminde-foredrag: I år fortalte Bodil Nyboe Andersen danmarkshistorie gennem prismet af erindringer fra sit liv. Til anbefaling: de kan let podcastes fra Grundtvig.dk. Maratonsang, som Vartov-kollegiet står for. Nordisk dans, der samler mange unge til svedig dans i den store sal. Vartov har i mange år haft et samarbejde med Clement Kjærsgård om alternative åbningstaler, der afholdes som optakt til et nyt folketingsår. Der er planer om at udvide samarbejdet mellem RÆSON og Grundtvigsk Forum om en Grundtvig-dag.

I vinter var det nye 'Genlyd', seks vintersaloner med koncert og samtale. 500 års åndshistorie fortalt gennem musikken. Man sku' ha' været der for at høre den perlerække af eminente musikalske indslag og indsigtfulde samtaler.

Børnebogslitteraturkonkurrencen i forbindelse med Copenhagen Pride fik til stor overraskelse 239 forfattere til at skrive og sende fortællinger ind med det benspænd, at der skulle indgå LGBT-personer i fortællingen. Juryen valgte at give prisen til debu-

tanten Anne Sofie Allermann for fortællingen *En fin sten*.

Nyt er også samarbejde med Den grønne studentbevægelse og WEDODEMOCRACY, hvor nye civilsamfundsformer og organisationer prøves af.

FOLKEMØDER

I forår og sommer tager arbejdet i Vartov farve af folkemøderne. I år blev kulturmødet på Mors og de himmelske dage i Herning lavet i et samarbejde med lokale kredse. Nykøbing Mors kredsen var aktiv i forbindelse med Kulturmødet på Mors, og de vestjyske fri- og valgmenigheder tog teten i forbindelse med Himmelske dage i Herning. Det er der perspektiver i, for sammen kan vi meget mere. Ungdommens Folkemøde ligger i september. Det tiltrækker elever fra folkeskole og gymnasier.

Folkemødet på Bornholm er en stor satsning for Grundtvigsk Forum, og derfor overvejer vi hvert år, om det er umagen værd. Evalueringen på styrelsesmødet i september var klar: "Grundtvigsk Forum skal være på folkemødet og prioritere deltagelsen højt. Her mødes høj og lav, og det er vitterlig en fest for demokratiet. Vi bliver set og hørt, og alle min-

des om, at Grundtvig har noget at gøre med at være et folk og at mødes. Samtidig er det ét af de få steder, hvor både kirke, skole og folkeoplysning er i fokus på én gang.”

I januar arrangerede Grundtvigsk Forum sammen med folketingsets kirkeudvalg en høring på Christiansborg. Høringen bekræftede, hvor værdifuldt det er at få kastet lys på folkekirken fra forskellige vinkler. Økonomi, jura, teologi, sociologi, historie og kultur griber ind i hinanden og indgår i en orden, der har store kvaliteter, også selv om det ikke er til at sætte på en klar formel. Det efterlader imidlertid et behov for at finde ud af, hvornår det er velordnet, og hvor de uhensigtsmæssige sider af forholdet mellem kirke og stat udspiller sig. En hyldest til det velordnede anarki kan ende med at stå i vejen for reformer.

Styrelsens møde i februar blev holdt i Gellerup ved Aarhus i lokaler, der huser et initiativ om at skabe en ny højskolemodel, der skal bygge bro mellem borgere på tværs af kulturel baggrund. Vi mødtes med projektgruppen, der laver arrangementer i nabohus til kirken. Vi indgår nu i en baggrundsgruppe, der er med til at søge fondsmidler for at få en højskole op at stå. Grundtvig-Akademiet arrangerer Grundtvig for begyndere og andre arrangementer og har planer om at udvide med en afdeling i Aarhus. Samspillet mellem kirke og by er inde i en interessant udvikling og går nye veje, som Grundtvigsk Forum gerne vil være med i.

UDVALGSARBEJDET

Styrelsens arbejde er fortsat organiseret i udvalg. Kirkepolitisk Udvalg er i gang med at forberede en målrettet kampagne i forhold til menighedsrådsvalget i efteråret 2020. Vi skal få flere til at interessere sig for menighedsrådenes arbejde og se betydningen af at lade sig stille op eller aktivt opfordre andre til at gøre det. Det er en god begyndelse at ha' hjerte for sin lokale kirke, man behøver ikke være ekspert. Af hensyn til forholdet mellem kirke og folk skal de grundtvigske stemmer i menighedsrådsarbejdet styrkes.

Kultur- og Samfundspolitisk Udvalg tager sig af samtalekortene og eksperimenterer med nye måder at lave forsamlingshus på. Desuden er de vært for en delegation fra Rusland med møder om demokrati, skole og samfund.

Skolepolitisk Udvalg ser både folkeskolen og de frie skoler som folkets skoler. I folkeskolen er målstyringen blevet lempet. Men den ny skoleaftale fra foråret rummer mindre frihed. Med stram kommunal styring er der en risiko for, at vi i stedet for en folkeskole ender med en forvaltningsskole. De frie skolers betydning for samfundet bliver der sået tvivl om med forslag om at skære ned i det statslige tilskud. I september blev der holdt kursus, "I skole med Grundtvig" på Askov Højskole. Planlagt og gennemført på fornemmeste vis fra Vartov. Godt 80 deltog i kurset, lærere, ledere, bestyrelsesrepræsentanter, flest fra de frie skoler, men også med deltagere fra folkeskolen. I Aabenraa afholdes der samtale om "Den gode skole" med afsæt i FN's Verdensmål.

MEDLEMSPOLITIK

På sidste årsmøde annoncerede vi at udvikle medlemspolitikken og forbindelsen mellem kredse og sekretariat. Medlemsudvalget er kommet med en række forslag til, hvorledes vi kan gøre det mere tydeligt, hvad man kan få ud af sit medlemskab.

Sekretariatsleder Joachim Vædele og jeg var på besøg i Sædding ved Esbjerg, hvor vi mødtes med bestyrelsen og var med til et møde. Det er bekræftende at se, hvor godt det går med at samle folk om foredrag. Vi fortsætter gerne med besøg. I begyndelsen af oktober fejrede Grundtvigsk Forum i Holsted 100års jubilæum. Ganske vist med et års forsinkelse, hvad der siger en del om ret fokus og høj kvalitet i arbejdet i Holsted. Hu hej hvor det går, vi har jubilæum i år. Men det var der ikke noget at gøre ved, for programmet var både fuldt planlagt og trykt. Sådan, derfor måtte fejringen udskydes. Der fejres mange jubilæer for digtere, filosoffer og begivenheder. Det er tegn på, at vi lever i en temmelig grundfæstet kultur med en levende erindring

HØJSKOLEN FYLDER 175

Højskoleforeningen har i år fejret deres 175 år, både i forbindelse med deres årsmøde i Rødding i foråret og i form af en international conference: The Folk High School Summit på Grundtvigs Højskole med deltagere fra 28 lande. Det er slående, at Grundtvig bliver brugt og refereret til overalt. Besøget i Vartov fremkaldte glæde og taknemmelighed fra de deltagende. For nogle er det kontakter, der har været plejet i årevis. Vartov har et godt ry. Det går fra

Skal gudstjenesten laves om? Skal der mere frihed til selv at bestemme? Samtalekort om gudstjeneste, dåb og nadver er sendt ud til alle menighedsråd og kan også findes og printes fra www.grundtvig.dk, foto: Alex Kjær

mund til mund, at der er god hjælp at få til studier fra bibliotekaren i Grundtvig Biblioteket, og flere har planer om at komme på studieophold. Mødet med de internationale højskolefolk bekræftede vores oplevelser fra sidste år, at der er nogle stærke veletablerede traditioner rundt om i verden, og at der er ny grøde i Grundtvig-interessen i Asien.

Biblioteket i Vartov er i det hele taget en frodig oase for erkendelse, og brugerne er mangfoldige. Lige fra Henrik Yde, der har skrevet hovedparten af sin roste Nexø Andersen-biografi på stedet til Kim Arne Pedersen, der skriver på en disputats om Grundtvig og Jøderne. Samt ph.d.- og specialestudierende.

Det lille hæfte *Glædelig Jul*, der er udkommet siden 1903, er netop udkommet for 2019: Brug det som julekort. Fra 2003-2019 har bladet været redigeret af Marianne Frank Larsen og Elof Westergaard. Stor tak for redaktionen af et julehæfte om julens budskab.

TAK

Der er altid noget at reparere på en gammel fredet bygning, men 2019 vil alligevel gå over i historien som noget særligt. Renovering af Vartovs centralvarmeanlæg er et stort projekt, det mest indgribende og dyreste i mands minde. Jeg kan konstatere, at selv huller i gulve og blotlagte rør i månedsvis på bibliotek og i akademi ikke holder arbejdsiveren nede. Dansk Kirketidende udkommer med en spændvidde af vedkommende indlæg og interviews. Ingrid Ank har en bog på vej om åndsfrihed, skrevet sammen med Daniel Toft Jakobsen.

En særlig stor ros til hele kullet af studentermedhjælpere og unge praktikanter, der kommer igennem Vartov og rejser ud som Grundtvig-apostle (Ingrids betegnelse). Bogholderiet er i sikre hænder hos Bent Kroghly. Konferenceafdeling tiltrækker stadig flere. Forvaltningen af bygningen, rengøring og den gode mad fra køkkenet betyder, at det er gæstfrit at træde ind i Vartov. En stor tak til ledelsen af sekretariat og alle medarbejdere. ■